

Tekst Ilije Šoškića o radu "Pticu nosim zbog umetnickog rada" štampano u istoimenom katalogu izložbe, Galerija Graficki kolektiv, 2007.

Akcioni performans, o čemu je ovdje riječ, jeste direktni umjetnički čin generisan usred jedne realnosti, reklo bi se još usred jedne banalnosti, ali koja intervencijom umjetnika mutira radikalno tu realnost. Dakle, invertiranjem obične stvari postaju neobične, postaju art. Naravno, podrazumjeva se da je polazna tačka uvijek jedan koncept. Od snage tog koncepta, od njegovog smisla, jer smisao je osnova svega, zavisi sam ishod ideje (ideologije).

O Tatjani Ilić mi je pričao, prije nego što ću je upoznati, njen profesor sa Akademije u Diseldorfu, Janis Kunelis. Davne, 1994 godine, u Grčkoj, na Hidri, tokom ljeta, Kunelis mi je u više navrata govorio da je iz Beograda dobio izvanredno talentovanu studentkinju. Do našeg susreta je došlo u Rimu, 1999 godine na Međunarodnom bienalu mladih. Tada sam prvi put vidio i tatjaninu pticu, njen živi i krilati aksiom, kao umjetničko djelo. Složio sam se sa mišljenjem Kunelisa.

Kasnije smo se srijetali kroz rad, rasprave, meditiranje, druženje. Tatjana je jak karakter, lucidna je i veoma hrabra. Ona umjetnost shvata hajdegerski, po principu toga-što-biva, ali za razliku od filozofa koji se samo pita, Tatjana ne ostaje samo na pitanjima, već ona daje i odgovore ne zatvarajući rad. Njeni akcioni performansi su ustvari to-što-biva...

Granični prijelaz sa skrivenom pticom u džepu, čime ona započinje akcioni performans, otvara polemiku koja dovodi u pitanje smisao granica. Provocira smisao granica i sam smisao graničnih sistema. Time ona kreira jedan diskurs od civilizacijske važnosti: graničenje, ograničavanje, razdvajanje, sužavanje, zatvaranje, gušenje i maltretiranje. Nije važno da se svijet promjeni ili ne, ali je važno da se o tome misli. Takodje je važno da na granice i ograničenja nikada ne pristajemo. To je ono što Tatjana jeste. Ona je sušta suprotnost epigonizmu, hedonizmu i slavljublju. Ona je vrstan intelektualac, ona misli slobodno, kao grčki matematičar, kao Tales koji je pomoću sjenki izmjerio Keopsovu piramidu prije 2500 godina.

Konsekventne fotografije sa akcije i dokument prekršaja govore o ptici na graničnom prijelazu, čudjenju i birokratiji, što je priča poruka o tome kako izgleda danas savremena umjetnost, šta ona jeste i šta ona nije...

Kada se radi o akcionom performansu, treba se podsjetiti na karakteristične radove ove vizuelne discipline i njene veoma poznate starije protagoniste kao što su: Luidji Ontani i njegov „Kristofor Kolumbo“, Jozef Bojs i njegov „Šakal“, Marina Abramović i Ulay i njihov „Hod po Kineskom zidu“, moj „Pucanj u zid“, Kadareov „Mobilni štap“ itd. A sve to da bi se shvatila kultura ove vrste performansa.

Nedvosmisleno, Tatjana Ilić i njena minijaturna ptica su dio te kulture u kontinuitetu!

Važnost ovakog vizulnog govora jeste u tome, što je on neposredan, brz, energičan, sintetizovan i komunicira direktno. Osim toga, ta forma izraza sjedinjuje stilske i ideološke komponente u jedan gest.

I zato kažem da je akcioni performans priča – poruka o tome kako izgleda savremena umjetnost, šta ona jeste i šta ona nije...Tatjana je lucidna umjetnica, ona zna, što joj već donosi internacionala priznanja najviših instanci savremene umjetnosti.

27. januar 2007.

Ilija Šoškić